

BEDEN EĞİTİMİ VE SPOR ÖĞRETMENLERİNİN YAŞADIKLARI ETİK İKİLEMLERİN MESLEKİ HAZLARI İLE İLİŞKİSİNİN İNCELENMESİ; KÜÇÜKÇEKMECE ÖRNEĞİ*

Hamdi ÖZİVGEN **1 ABCDE, Aydın KARAÇAM 2 ABCDE

¹ İstanbul Aydın Üniversitesi, Spor Bilimler Fakültesi, İstanbul, TÜRKİYE

² İstanbul Aydın Üniversitesi, Beden Eğitimi ve Spor Anabilim Dalı, İstanbul, TÜRKİYE

A Çalışma Deseni (Study Design)

B Verilerin Toplanması (Data Collection)

C Veri Analizi (Statistical Analysis)

D Makalenin Hazırlanması (Manuscript Preparation)

E Maddi İmkânların Sağlanması (Funds Collection)

ÖZET

Orijinal Makale

Amaç: Araştırmanın amacı beden eğitimi ve spor öğretmenlerinin yaşadıkları etik ikilemlerin mesleki haz düzeylerine etkisini bazı demografik özelliklerle birlikte incelemektir.

Yöntem: Araştırma ilişkisel tarama modelinin kullanıldığı betimsel bir çalışmadır. Araştırmanın örneklemini, erişilebilir örnekleme yöntemiyle seçilen İstanbul ili Küçükçekmece ilçesinde Milli Eğitim Bakanlığı bünyesinde görev yapan %35'i (n:50) kadın ve %65'i (n:92) erkek olmak üzere 142 Beden eğitimi ve spor öğretmeni oluşturmaktadır. Araştırmada beden eğitimi ve spor öğretmenlerinin okullarda yaşadıkları etik ikilemleri ölçmek amacıyla Erdoğan, (2018) tarafından geliştirilen "Okullarda etik ikilem ölçeği (OEİÖ)" ve Beden eğitimi ve spor öğretmenlerinin meslekten duydukları hazzı ölçmek amacıyla Erdoğan (2013) tarafından geliştirilen "Mesleki Haz Ölçeği" kullanılmıştır. Verilerin analizi SPSS 21 programında yapılmıştır. Beden eğitimi ve spor öğretmenlerinin yaşları ve kıdemleri ile etik ikilem ve mesleki haz düzeyleri arasındaki ilişkilerin belirlenmesi amacıyla Pearson momentler çarpım korelasyon katsayısı, etik ikilem ve mesleki haz düzeylerinin cinsiyet ve çalışılan kurumun kademesi değişkenine göre karşılaştırılmasında t-testi kullanılmıştır. Anlamlılık düzeyi $p < .05$ olarak alınmıştır.

Bulgular: Araştırma sonuçlarına göre beden eğitimi ve spor öğretmenlerinin etik ikilemleri ile mesleki haz düzeyleri arasında negatif yönlü ve anlamlı bir ilişki bulunmuştur. Beden eğitimi ve spor öğretmenlerinin etik ikilemleri ve mesleki haz düzeyleri ile yaşları ve kıdemleri arasında anlamlı ilişki bulunmamıştır. Beden eğitimi ve spor öğretmenlerinin etik ikilemleri ve mesleki haz düzeyleri ile cinsiyetleri ve çalışılan kurumun kademesi değişkenleri arasında anlamlı fark bulunmamıştır.

Sonuç: Sonuç olarak beden eğitimi ve spor öğretmenlerinin mesleki haz düzeylerinin artması yaşanan etik ikilemlerin düşmesine, etik ikilemlerin artmasının ise meslekten alınan hazzın düşmesine sebep olmaktadır.

Anahtar kelimeler: Beden eğitimi ve spor öğretmeni, Etik ikilem, Mesleki haz,

EXAMINING THE RELATIONSHIP BETWEEN PHYSICAL EDUCATION AND SPORTS TEACHERS' ETHICAL DILEMMAS AND THEIR ZEST FOR WORK: THE CASE OF KUCUKCEKMECE*

Abstract

Original Article

Aim: The present study aimed at investigating the effects of physical education and sports teachers' ethical dilemmas on their zest for work levels by some demographic characteristics.

Method: This is a descriptive study deploying a correlational design. The sample of the study consisted of a total of 142 physical education and sports teachers, of whom 35% (n=50) were females, 65% (n=92) were males, employed within the Ministry of National Education in Istanbul, Küçükçekmece. The sample was selected with the convenience sampling method. In the research, the "School Ethical Dilemmas Scale (S-EDS)" developed by Erdoğan, (2018) was used to measure the ethical dilemmas experienced by physical education and sports teachers in schools. The "Zest for Work Scale (ZWS)" developed by Erdoğan, (2013) was used to measure zest for work levels of physical education and sports teachers. The research data were analyzed using the SPSS 21.0 program. The Pearson Product-Moment Correlation Coefficient was calculated to determine the relationships among ages and seniority of physical education and sports teachers and their ethical dilemma and zest for work levels. T-test was used to compare their ethical dilemma and zest for work levels by gender and the grade of the institution where they serve. The significance level was taken as $p < .05$ in all statistical analyses.

Findings: The findings of the study revealed that there was a negative and significant relationship between zest for work and ethical dilemma levels of physical education and sports teachers. However, no significant relationship was found among zest for work and ethical dilemma levels of physical education and sports teachers and their ages and seniority. There was also no significant difference between zest for work and ethical dilemma levels of physical education and sports teachers by their gender and the grade of the institution where they serve.

Conclusion: Overall, it was concluded that the increase of zest for work levels of physical education and sports teachers leads to a decrease in their ethical dilemma levels or vice versa.

Keywords: Physical Education and Sports Teacher, Ethical Dilemma, Zest for Work

* Bu çalışma "III. Uluslararası Beden Eğitimi, Spor, Rekreasyon ve Dans" Kongresinde bildiri olarak sunulmuştur.

**Sorumlu Yazar, Corresponding Author: Hamdi Özivgen, hamdiozivgen@aydin.edu.tr,

Çıkar Çatışması, Yok – Conflict of Interest, No, Etik Kurul Raporu veya Kurum İzin Bilgisi- Ethical Board Report or Institutional Approval, Var/ Yes

1. GİRİŞ

Beden eğitimi ve spor öğretmenleri eğitim ve öğretim süreci içerisinde öğrencilerin sadece fiziksel gelişimlerinden sorumlu değildir. Fiziksel gelişimleriyle beraber sosyal, duyuşsal ve bilişsel gelişim alanlarından da sorumludur. Bu bağlamda öğrencilerin gelişim alanları açısından beden eğitimi ve spor öğretmenlerine büyük görevler ve sorumluluklar düşmektedir. Fiziksel gelişime bağlı olarak öğrencilerin diğer gelişim alanları olan bilişsel, sosyal ve duyuşsal gelişim alanları arasında çok yakın bir ilişki ve bağlantı bulunmaktadır. Öğrencilerin fiziksel gelişimleri ve buna bağlı olarak fiziksel olarak sağlıklı olabilmeleri için yapılan çalışmalar, diğer gelişim alanlarını da etkilemekte ve geliştirmektedir (Thomas, 1982; Tamer ve Pulur, 2001; Yetim, 2005; Meb, 2015). Burada gelişim alanlarının birbirleri ile etkileşimi ve bağlantısı üzerinde durulmaktadır. Bununla birlikte Demirhan (2003)' a göre beden eğitimi ve sporun temel amaçları ve içeriği; belirli düşünce ve idealler doğrultusunda, öğrencilerin ve bireylerin bilişsel ve duyuşsal gelişim alanları arasındaki dengeyi sağlayabilmek, var olan yeteneklerini ortaya çıkararak üretken olmalarını sağlamak ve bu sayede onları topluma kazandırmak, sorun ve problem çözme becerisi kazandırmak, çocukların kendisini ve yeteneklerini keşfetmesini sağlayarak kendini gerçekleştirmesine olanak sağlamak, doğaya ve sosyal çevreye uyumlarını sağlamak, beden ve spor kültürü kazandırarak ve diğer bahsedilen özellikler ile toplum içinde yer edinme ve topluma iyi bir şekilde kaynaşmasına olanak sağlamak olarak belirtilmiştir.

Yukarıdaki amaç ve içerikler doğrultusunda beden eğitimi ve spor öğretmenlerinin eğitim ve öğretim sistemi içerisinde çok önemli bir öge olduğu görülmektedir. Bu açıdan, beden eğitimi ve spor öğretmenlerinin mesleki yaşamlarında başarılı ve etkili olması, öğrencileri de etkilemektedir ve dolayısıyla onların başarısı ve gelişimleri için çok önemlidir. Ancak okul ortamında ve iş yaşantısında öğretmenlerin karşılaştıkları olumsuz durumlar onların performansını düşürürken, olumlu durumlar ise onların performansını arttırmaktadır (Karaçam, ve ark., 2017; Erdoğan, 2013; Utlu, 2016; Camadan, 2018; Duran, 2014; Kutlu, 2006; Yıldız, 2016). Buradan hareketle beden eğitimi ve spor öğretmenlerinin yaşadıkları düşünülen olumsuz etkenlerden etik ikilem ve performanslarını olumlu yönde etkilediği düşünülen mesleki haz bu çalışmada birlikte ele alınmıştır.

Etik, aynı meslek grubunda bulunan bireylerin uyması gereken ahlaki kural ya da ilkelerdir (Aydın, 2002). Etik ve öğretmenlik, birbirinden ayrılmaz parçalardır ve öğretmenlerin göstermiş olduğu eylem ve davranışların etik açıdan bir anlamı olabilir (Koç, 2010). Etik, 'Bu durumda ne yapmalıyım?' ya da 'İyi olan nedir?' şeklindeki sorularla ilgilidir. Etik ikilem ise iki temel ahlaki değer çatışması (doğruya karşı doğru durumları) anlamına gelmektedir (Kidder, 1995). Eğitim ve öğretimin çoğunlukla değerler üzerine bir faaliyet olduğu ve buna bağlı olarak da öğretmenlerin yaşadıkları değer çatışmalarının etik ikilemleri ortaya çıkardığı belirtilmektedir (Ehrich ve ark., 2011). Etik ikilemler doğru veya yanlış karar vermenin zor olduğu durumlarda, çeşitli ilişkilerdeki zorunlulukların ortaya

çakışmasından kaynaklanmaktadır. Etik ikilem durumlarında ortaya koyulacak bir davranışa karar vermek, o davranışın doğru olduğunu, diğer davranışın ise tümüyle yanlış olduğu anlamına gelmemektedir (Campbell, 2000).

Öğretmenlerin davranışlarında sınıf hâkimiyeti eksikliği, öğrencilerin düzeyine uygun olmayan öğretim modeli benimseme, dersin içeriği ile bağdaşmayan yöntem ve teknikleri kullanma ayrıca öğrencilere göre uygun olmayan davranışlarda bulunma gibi meslek etiğine uygun olmayan davranışlar görülmektedir. (Şahan, 2018). Bunun yanında etik kurallara uygun davranışlarda bulunan öğretmenlerde bazı özelliklerin bulunması gerekmektedir. Etik kurallara göre uygun davranışlarda bulunan bir öğretmen dürüst, şefkatli, adaletli, cesaretli olmanın yanı sıra aynı zamanda da öğrenciler arasında ayırım yapmayarak ancak iyi ve kaliteli bir mesleki hizmet sunar. (Luckovski, 1997; Gözütok, 1999).

Eğitim kuruluşlarında çok fazla etik ikileme sebep olabilecek ve eylem ve kararlar karşı karşıya kalınmakta, bunun sonucunda da alınan karar ve yapılan eylemler direkt ya da dolaylı şekilde birçok insanı olumsuz olarak etkileyebilmektedir (Shapira-Lishchinsky, 2011). Okulların kültürel yapısı, toplumun öğretmenler ve okullardan beklentileri, öğretmenlerin kendi alanlarındaki yeterlilik düzeyleri ve zamanla öğrencilerin ihtiyaçlarının farklılaşması sorunlara sebep olmaktadır (Bateman, 2012). Bu sorunlar sebebi ile öğretmenler birçok farklı türde etik ikilem durumu yaşamakta ve bu durum onların performansını olumsuz yönde etkilemektedir (Shapira-Lishchinsky, 2009). Alan yazıda incelenen araştırmalardan yola çıkıldığında beden eğitimi ve spor öğretmenlerinin yaşadıkları etik ikilemlerin performans düzeyleri açısından önemli olduğu görülmektedir.

Haz kavramının temeline bakıldığında pozitif psikoloji temelli olduğu görülmektedir. Bununla birlikte eğitim bilimleri alanına yeni bir kavram olarak son yıllarda giriş yapmıştır. Haz kavramı, bütün meslek alanları açısından önemli görülmekte ve buna bağlı olarak haz, yapılan iş ile ilişkilendirilmektedir. Haz bireylerin ve çalışanların yaşam doyumunu ve iş doyumunu etkilemektedir (Hoy ve Tarter, 2011). İş doyumunu, bireyin işine yönelik geliştirdiği bir tutum olmakla beraber işinden ve daha önceki tecrübelerinden kaynaklanan ve işine karşı geliştirdiği olumlu duygular olarak tanımlanmıştır (Lent ve Brown, 2006). Yaşam doyumundan ise genel anlamda kişinin kendisini iyi, mutlu ve huzurlu şekilde hissetmesi ve bireyin kendi kriterleri ölçüsünde yaşamını pozitif olarak değerlendirmesi olarak bahsedilmektedir (Lent ve ark., 2011).

Mesleki haz kavramı iş doyumunu kavramı temelde birbirleri ile bağlantılı olsa da, mesleki haz canlılık özelliği içermesi ile iş doyumunu kavramından ayrılmaktadır. Canlılık ise coşku, hareketlilik, neşelilik, ilgi ve mutluluk gibi pozitif yönde olan duygular ile bağlantılıdır. Canlılığın kişiye enerji vermesi ve kişiye hareketli bir yaşam modeli sunması bakımından mutluluk kavramından farklı özellik gösterip ayrılmaktadır. Bu iki kavram birbiri ile ilişkili olsa da içeriklerinde ki özellikler bakımından ayrı şekillerde tanımlanmaktadır. (Weinstein ve Ryan, 2009). Mesleki haz ve yaşam hazzı kavramları birbirleri ile ilişki içerisinde ve birbirleri ile bağlantılıdır. Bu bakımdan mesleki hazzın yüksek olması yaşam hazzını da olumlu yönde etkilemektedir (Josepshon ve Vingard, 2007). Mesleki haz kişinin yapmış olduğu meslekten memnun olması ve istediği başarıya ulaşması olarak da tarif edilmektedir (Hoy ve Tarter, 2011). Mesleki haz kişinin iş yaşamı açısından önemlidir. Çünkü mesleki hazzı yüksek olan kişi iş yaşamında kendisini psikolojik olarak iyi ve mutlu hissetmektedir (Park, Peterson ve Seligman, 2004). Mesleki haz, iş doyumuna oranla daha geniş içeriklere sahip olan bir kavramdır. Buna bağlı olarak memnuniyet, coşku ve iş doyumuyla ilgili ve ilişkili daha güçlü ve daha farklı

kavramlar ile beraber duyguları da içerisinde barındırmaktadır (Erdoğan, 2013; Sezgin ve Erdoğan, 2015).

Mesleki haz kavramı ile ilgili alan yazın taramaları incelendiğinde, bu kavram ile ilgili yapılan çalışmaların az sayıda olduğu görülmektedir. Yapılan bir araştırmada mesleki haz ile iş stresi arasında negatif yönlü bir ilişki olduğu sonucuna ulaşılmıştır (Josephson ve Vingard, 2007). Yapılan başka çalışmalar incelendiğinde Erdoğan (2013); Sezgin ve Erdoğan (2015) ve Karaçam ve ark. (2017) mesleki haz düzeyleri ile öğretmenlerin başarı algılarının pozitif yönde ilişkili olduğu sonucunu ortaya çıkarmıştır. Bunun yanında Erdoğan, (2013) ile Sezgin ve Erdoğan, (2015) öğretmenlerin mesleki hazlarının yüksek olmasının öğrencilerin başarısını olumlu yönde etkilediğini, öğretmenlerin kendilerini önemli bireyler olarak hissettiklerini ve belirlenen hedeflere ulaşma aşamasında öğretmenlerin, öğrenciler tarafından takip edilmelerine neden olacağı sonucuna ulaşımlardır.

Yukarıda incelenen araştırmalar kapsamında beden eğitimi ve spor öğretmenlerinin meslek yaşamları sırasında yaşadıkları etik ikilemler ve mesleki haz düzeylerinin önemli olduğu sonucuna varılmaktadır. Alan yazında incelenen araştırmalara göre beden eğitimi ve spor öğretmenlerinin yaşadıkları etik ikilemleri ve mesleki haz düzeyleri, öğrencilerin başarıları ile ilişkilidir. Yaşanılan etik ikilemlerin düşük olması ve mesleki haz düzeylerinin yüksek olması durumlarında, öğretmenlerin kendilerini önemli bireyler olarak hissetmelerini ve istenilen hedeflere ulaşma kapsamında öğrenciler tarafından takip edilmelerine neden olacaktır. Bu kapsamda yaptığımız çalışma ile beden eğitimi ve spor öğretmenlerin yaşadıkları etik ikilemlerin mesleki hazlarıyla olan ilişkisinin belirlenerek bazı demografik değişkenlerle birlikte incelenmesi amaçlanmıştır.

2. MATERYAL ve YÖNTEM

2.1. Araştırmanın Modeli

Beden eğitimi ve spor öğretmenlerinin yaşadıkları etik ikilemlerin mesleki haz düzeylerine etkisini bazı demografik özelliklerle birlikte ele almak amacı ile yapılan bu araştırma nicel araştırma yöntemi kapsamında tarama modelinde betimsel bir araştırmadır.

2.2. Araştırma Grubu

Araştırmanın evrenini 2019-2020 eğitim-öğretim yılında İstanbul İli Küçükçekmece İlçesinde görev yapan beden eğitimi ve spor öğretmenleri oluşturmaktadır. Araştırmanın örneklemini, erişilebilir örnekleme yöntemiyle seçilen İstanbul İli Küçükçekmece İlçesinde Milli Eğitim Bakanlığı bünyesinde görev yapan %35'si (n:50) kadın ve %65'ü (n:92) erkek olmak üzere 142 beden eğitimi ve spor öğretmeni oluşturmaktadır. Bu öğretmenlerin %58'i (n:82) ortaokul ve %42'si lise kademesinde görev yapmaktadır. Araştırmaya katılan öğretmenlerin yaş ortalaması 37, mesleki kıdemleri ortalama 12 yıldır.

2.3. Veri Toplama Araçları

Araştırmada veri toplama aracı olarak kişisel bilgi formu, beden eğitimi ve spor öğretmenlerinin okullarda yaşadıkları etik ikilemleri ölçmek amacıyla Erdoğan (2018) tarafından geliştirilen "Okullarda etik ikilem ölçeği (OEİÖ)" ve beden eğitimi ve spor öğretmenlerinin meslekten duydukları hazzı ölçmek amacıyla Erdoğan (2013) tarafından geliştirilen "Mesleki Haz Ölçeği" kullanılmıştır. Ölçekler için izin yazardan mail yolu ile alınmıştır.

Okullarda Etik İkilem Ölçeği (OEİÖ):

Beden eğitimi ve spor öğretmenlerinin okullarda yaşadıkları etik ikilemleri ölçmek amacıyla Erdoğan (2018) tarafından geliştirilen “Okullarda etik ikilem ölçeği (OEİÖ)” kullanılmıştır. Ölçek orijinalinde beşli likert tipte 30 madde ve 4 boyuttan (davranışsal, yapısal, politik, sistemsel) oluşmaktadır. Ölçeğin AFA sonuçlarına göre davranışsal boyutun faktör yük değerlerinin .50 ile .80 arasında değiştiği, Cronbach’s Alpha katsayısının .79 olduğu ve toplam varyansın %11.37’sini açıkladığı görülürken yapısal boyutun faktör yük değerlerinin .55 ve .77 arasında değiştiği, Cronbach’s Alpha katsayısının .88 olduğu ve toplam varyansın %15.19’ünü açıkladığı görülmektedir. Politik boyutta ise faktör yük değerleri .65 ile .80 arasında değişmekte iken Cronbach’s Alpha katsayısı .92 olarak hesaplanmakta ve söz konusu bu boyut toplam varyansın%17.96’sını açıklamaktadır. Bununla birlikte sistemsel boyutun faktör yük değerlerinin .53 ve .79 arasında değiştiği, Cronbach’s Alpha katsayısının .84 olduğu ve toplam varyansın%11.87’sini açıkladığı görülmektedir. OEİÖ’nün dört faktörlü yapısının doğrulanması için yapılan DFA sonuçları $\chi^2/sd= 1.79$, RMSEA = .072, CFI = .87, GFI = .76 olarak bulunmuştur.

Mesleki Haz Ölçeği (MHÖ):

Beden eğitimi ve spor öğretmenlerinin meslekten duydukları hazzı ölçmek amacıyla Erdoğan (2013) tarafından geliştirilen “Mesleki Haz Ölçeği” kullanılmıştır. Ölçek orijinalinde beşli likert tipte 7 maddeden oluşmaktadır. MHÖ için açıklanan varyansın%54.24 olduğu görülürken Cronbach’s Alpha katsayısı .89 olarak bulunmuştur. Ölçeğe uygulanan AFA sonuçlarına göre ölçek maddelerinin tek faktörde toplandığı görülmüştür. MHÖ’nün tek faktörlü yapısının doğrulanması için yapılan DFA sonuçları $\chi^2/sd= 2.12$, RMSEA = .081, CFI = .97, GFI = .94 olarak bulunmuştur.

2.4. Verilerin Toplanması

Araştırma sürecinden önce İstanbul Aydın Üniversitesinden “Etik Kurul Onay Raporu” alınmıştır. Veriler internet aracılığı ile oluşturulan anket yöntemi (google formlar) ile toplanmıştır. Verilerin toplanma sürecinden önce anket katılımcılarına, açık ve net olarak bilgilendirmeler yapılmış, ayrıca katılımın gönüllülük esasına dayandığı belirtilmiştir. Anket katılımcılarına 20 Temmuz-20 Ağustos 2020 tarihleri arasında mail yoluyla ulaşılmıştır. Araştırmada kullanılan ve değerlendirilen veriler İstanbul Küçükçekmece ilçesinde görev yapan beden eğitimi ve spor öğretmenlerine aittir.

2.4. Verilerin Analizi

Verilerin çözümlenmesi SPSS 21 programı kullanılarak yapılmıştır. Beden eğitimi ve spor öğretmenlerinin yaşları ve kıdemleri ile etik ikilem ve mesleki haz düzeyleri arasındaki ilişkilerin belirlenmesi amacıyla Pearson momentler çarpım korelasyon katsayısı, etik ikilem ve mesleki haz düzeylerinin cinsiyet ve çalışılan kurumun kademesi değişkenine göre karşılaştırılmasında t-testi kullanılmıştır. Anlamlılık düzeyi $p<0.05$ olarak alınmıştır.

3. BULGULAR

Tablo 1. Beden Eğitimi ve Spor Öğretmenlerinin Yaşları ve Kıdemleri ile Etik İkilem ve Mesleki Haz Düzeyleri arasındaki İlişkiler (n = 142)

Değişkenler	1	2	3	4	5	6	7	8
1. Mesleki haz	1.00	-.27*	-.17*	-.18*	-.31**	-.24**	.12	.11
2. Etik ikilem toplam		1.00	.65**	.83**	.88**	.86**	-.06	-.05
3. Davranışsal			1.00	.482**	.411**	.416**	-.021	.050
4. Yapısal				1.00	.607**	.605**	.066	.029
5. Politik					1.00	.782**	-.162	-.136
6. Sistemsel						1.00	-.068	-.081
7. Yaş							1.00	.889**
8. Kıdem								1.00

**p < 0.01- * p < 0.05

Beden eğitimi ve spor öğretmenlerinin yaşları ve kıdemleri ile etik ikilem ve mesleki haz düzeyleri arasındaki ilişkileri gösteren tablo incelendiğinde, beden eğitimi ve spor öğretmenlerinin etik ikilem toplam puanları ve etik ikilem alt boyutları ile mesleki haz düzeyleri arasında negatif yönlü ve anlamlı bir ilişki görülmektedir. (r = -.27, -.17, -.18, -.31, -.24 p < 0.05). Beden eğitimi ve spor öğretmenlerinin etik ikilemleri ve mesleki haz düzeyleri ile yaşları ve kıdemleri arasında anlamlı ilişki olmadığı görülmüştür (p>0.05).

Tablo 2. Beden Eğitimi ve Spor Öğretmenlerinin Etik ikilemleri ile Mesleki Haz Düzeylerinin Cinsiyete Göre t-Testi Sonuçları

Değişkenler	Kadın (n = 50)		Erkek (n = 92)		t	sd	P
	\bar{X}	S	\bar{X}	S			
Mesleki haz	30.54	3.55	29.23	4.91	1.65	140	0.10
Etik ikilem toplam	72.62	28.99	77.23	24.63	-1.00	140	0.31
Davranışsal	17.96	6.56	17.76	5.55	.19	140	0.84
Yapısal	21.16	8.60	23.65	8.37	-1.67	140	0.09
Politik	18.18	10.22	19.77	9.88	-.90	140	0.36
Sistemsel	15.32	7.56	16.05	7.26	-.56	140	0.57

Beden eğitimi ve spor öğretmenlerinin etik ikilem toplam puanları ve etik ikilem alt boyutları ile mesleki haz düzeylerinin cinsiyete göre t-Testi sonuçlarını gösteren tablo incelendiğinde, beden eğitimi ve spor öğretmenlerinin etik ikilem toplam puan, etik ikilem alt boyutları ve mesleki haz düzeylerinin cinsiyete göre anlamlı farklılık göstermediği görülmüştür (p > 0.05).

Tablo 3. Beden Eğitimi ve Spor Öğretmenlerinin Etik ikilemleri ile Mesleki Haz Düzeylerinin Çalışılan Okul Kademesine Göre t-Testi Sonuçları

Değişkenler	Ortaokul (n = 82)		Lise (n = 60)		t	sd	P
	\bar{X}	S	\bar{X}	S			
Mesleki haz	30.00	3.89	29.28	5.25	.93	140	.35
Etik ikilem toplam	75.74	26.67	75.43	25.86	.06	140	.94
Davranışsal	17.73	5.94	17.96	5.91	-.23	140	.81
Yapısal	21.82	8.22	24.06	8.79	-1.55	140	.12
Politik	19.51	9.68	18.80	10.48	.41	140	.67
Sistemsel	16.67	7.06	14.60	7.61	1.66	140	.09

Beden eğitimi ve spor öğretmenlerinin etik ikilem toplam puanları ve etik ikilem alt boyutları ile mesleki haz düzeylerinin çalışılan okul kademesine göre t-Testi Sonuçlarını gösteren tablo incelendiğinde, beden eğitimi ve spor öğretmenlerinin etik ikilemleri ve mesleki haz düzeylerinin çalışılan okul kademesine göre anlamlı farklılık göstermediği görülmüştür ($p>0.05$).

4.TARTIŞMA

Bu araştırmada beden eğitimi ve spor öğretmenlerinin yaşadıkları etik ikilemlerin mesleki hazları ile ilişkisini belirleyerek bazı demografik değişkenlerle birlikte incelenmesi amaçlanmıştır.

Araştırmada beden eğitimi ve spor öğretmenlerinin yaşadıkları etik ikilemler ve alt boyutları ile yaşları arasında anlamlı ilişki bulunamamıştır. Konuyla ilgili çalışmalar incelendiğinde Erdoğan, (2018) yaptığı çalışmada bu araştırmanın bulgusuna paralel olarak öğretmenlerin yaşadıkları etik ikilemler ve yaşları arasında anlamlı farklılaşma bulunamamıştır. Buradan hareketle beden eğitimi ve spor öğretmenlerinin etik ikilemleri ve yaşları arasındaki ilişkinin daha önce yapılmış araştırma sonuçları ile tutarlılık gösterdiği söylenebilir.

Araştırmada beden eğitimi ve spor öğretmenlerinin yaşadıkları etik ikilemler ve alt boyutları ile kıdemleri arasında anlamlı ilişki bulunamamıştır. Konuyla ilgili çalışmalar incelendiğinde Erdoğan, (2018) yaptığı çalışmada bu araştırmanın bulgusuna paralel olarak öğretmenlerin yaşadıkları etik ikilemler ve kıdemleri arasında anlamlı farklılaşma bulunamamıştır. Buradan hareketle beden eğitimi ve spor öğretmenlerinin etik ikilemleri ve kıdemleri arasındaki ilişkinin daha önce yapılmış araştırma sonuçları ile tutarlılık gösterdiği söylenebilir.

Araştırma bulgularına göre beden eğitimi ve spor öğretmenlerinin mesleki haz düzeyleri ile yaşları arasında anlamlı ilişki bulunamamıştır. Karaçam ve ark., (2017) öğretmenler üzerine yaptığı başka bir çalışmada beden eğitimi ve spor öğretmenlerinin mesleki haz düzeyleri ve yaşları arasında bu araştırmanın paralelinde beden eğitimi ve spor öğretmenlerinin mesleki haz düzeyleri ile yaşları arasında anlamlı ilişki olmadığı sonucuna ulaşmıştır. Fakat bu çalışmanın tersine Erdoğan, (2013) ve Karaçam, (2016) öğretmenler ile yapmış olduğu çalışmalarda öğretmenlerin yaşlarının artması ile mesleki haz düzeylerinin de artmış olduğu sonucuna ulaşmıştır. Bu bağlamda alan yazındaki diğer araştırma sonuçları ile bu araştırma sonuçları arasında farklılık vardır. Bu farklılıkların çalışma gruplarının kendine has özelliklerinden kaynaklı olabileceği düşünülmektedir.

Araştırma bulgularına göre beden eğitimi ve spor öğretmenlerinin mesleki haz düzeyleri ile kıdemleri arasında anlamlı ilişki bulunamamıştır. Karaçam ve ark., (2017) ve Erdoğan, (2013) öğretmenler üzerine yaptıkları çalışmalarda araştırmanın aksine öğretmenlerin kıdemleri arttıkça mesleki haz düzeylerinin de arttığı sonucuna ulaşmıştır. Alan yazındaki bu farklı sonucun araştırma grubunun kendine has yapısından kaynaklandığı düşünülmektedir.

Araştırma bulgularına göre beden eğitimi ve spor öğretmenlerinin etik ikilemleri ve alt boyutları ile cinsiyetleri arasında anlamlı fark olmadığı sonucuna ulaşılmıştır. Konuyla ilgili çalışmalar incelendiğinde Erdoğan, (2018) öğretmenler üzerine yaptığı çalışmada bu araştırmanın bulgusuna paralel olarak öğretmenlerin etik ikilemleri ile cinsiyetleri arasında anlamlı fark bulunamamıştır.

Araştırma bulgularına göre beden eğitimi ve spor öğretmenlerinin etik ikilemleri ve alt boyutları ile çalışılan kurumun kademesi değişkenleri arasında anlamlı fark olmadığı sonucuna ulaşılmıştır. Erdoğan, (2018) öğretmenler üzerine yaptığı çalışmada bu araştırmanın bulgusuna paralel olarak öğretmenlerin etik ikilemleri ile kıdemleri arasında anlamlı fark olmadığı sonucuna ulaşmışlardır.

Araştırma bulgularına göre beden eğitimi ve spor öğretmenlerinin mesleki haz düzeyleri ile cinsiyetleri arasında anlamlı fark bulunamamıştır. Konuyla ilgili çalışmalar incelendiğinde Erdoğan, (2013) ve Karaçam, (2016) öğretmenler üzerine yaptığı çalışmada bu araştırmanın bulgusuna paralel olarak öğretmenlerin mesleki haz düzeyleriyle cinsiyetleri arasında anlamlı fark olmadığı sonucuna ulaşmışlardır. Karaçam ve ark., (2017) öğretmenler üzerine yaptığı başka bir çalışmada beden eğitimi ve spor öğretmenlerinin mesleki haz düzeyleri arasında cinsiyetlerine göre kadınlar lehine anlamlı bir fark olduğu sonucuna ulaşmıştır. Bu farklılığın çalışma grubunun kendine has özelliğinden kaynaklandığı düşünülmektedir. Araştırma alan yazındaki diğer araştırmalarla paralellik göstermektedir.

Araştırma bulgularına göre beden eğitimi ve spor öğretmenlerinin mesleki haz düzeyleri ile çalışılan kurumun kademesi değişkenleri arasında anlamlı fark olmadığı sonucuna ulaşılmıştır. Araştırmanın paralelinde Karaçam ve ark., (2017) beden eğitimi ve spor öğretmenleri üzerine yaptığı çalışmada beden eğitimi ve spor öğretmenlerinin mesleki haz düzeyleri ile çalışılan kurumun kademesine göre anlamlı fark bulunamamıştır. Araştırma bu yönüyle alan yazındaki diğer araştırmayla paralellik göstermektedir. Ancak Karaçam, (2016) beden eğitimi ve spor öğretmenleri üzerine yaptığı başka bir çalışmada çalışmanın aksine ortaokullarda çalışan öğretmenler lehine anlamlı fark olduğu sonucuna ulaşmışlardır. Bu bağlamda alan yazındaki diğer araştırma sonuçları ile bu araştırmanın sonuçları arasında farklılıklar vardır. Bu farklılığın çalışılan grupların kendine has özelliklerinden kaynaklandığı düşünülmektedir.

5. SONUÇ VE ÖNERİLER

Sonuç olarak beden eğitimi ve spor öğretmenlerinin mesleki haz düzeylerinin artması yaşanan etik ikilemlerin düşmesine, etik ikilemlerin artması ise meslekten alınan hazzın düşmesine neden olmaktadır. Beden eğitimi ve spor öğretmenlerinin mesleklerinde yaşadıkları etik ikilemler, mesleğe yönelik tutum ve davranışlarını etki

Öneriler;

Bu çalışma Küçükçekmece ilçesi ile sınırlandırılmıştır. Farklı bölgelerde ve sosyo-ekonomik düzeyleri farklı olan okullarda ya da farklı eğitim kademelerinde yapılacak araştırmaların da alan yazına katkısı olabileceği düşünülmektedir.

Benzer araştırmaların farklı branş öğretmenlerini ve farklı illeri de kapsayacak şekilde yapılmasının alan yazına katkısı olabileceği düşünülmektedir.

Bu çalışmada söz konusu bu kavramlar bilişsel düzeyde algısal olarak ele alınmıştır. Yapılacak uygulamaya dönük araştırmaların alan yazına katkı sağlayacağı düşünülmektedir.

6. ÇIKAR ÇATIŞMASI VE ETİK KURUL ONAY

Çıkar çatışması: Yazarlar tarafından çıkar çatışması olmadığı bildirilmiştir.

Finansal destek: Yazarlar tarafından finansal destek olmadığı bildirilmiştir.

Etik Kurul Onayı: Bu çalışma için etik kurul onayı İstanbul Aydın Üniversitesi Rektörlüğü Lisansüstü Eğitim Enstitüsü Müdürlüğü 02.07.2020 tarihli 88083623-020 2020/06 sayılı kararla alınmıştır.

7. KAYNAKÇA

- Aydın, İ. P. (2002).** Yönetmelik Mesleki Ve Örgütsel Etik (3. Baskı). Ankara: Pegem A Yayıncılık.
- Bateman, D. (2012).** Transforming teachers' temporalities: Futures in an Australian classroom. *Futures*, 44, 14-3.
- Camadan, F. (2018).** Psikolojik Danışmanın Yaşadığı Çatışma: Etik İkilem, *Sakarya University Journal of Education*, Sayı.8, No.1, Sayfa. 76-94.
- Campbell, E. (2000).** Professional ethics in teaching: Towards the development of a code of practice, *Cambridge Journal of Education*, Vol.30, No.2, pp. 203-221.
- Demirhan, G. (2003).** Beden eğitimi öğretmenlerinin beden eğitimi ve spora ilişkin felsefi görüşleri. *Spor Bilimleri Dergisi Hacettepe Üniversitesi*, 14(2), 43-44.
- Duran, K. (2014).** Okul Öncesi Öğretmenlerinin Mesleki Etik Davranışları Algılama Düzeylerinin Ve Etik İkilemleri Çözömlerinin İncelenmesi, Yüksek lisans tezi, Hacettepe Üniversitesi, Ankara
- Ehrich, L. C., Kimber, M., Millwater, J., & Cranston, N. (2011).** Ethical dilemmas: A model to understand teacher practice. *Teachers and Teaching: Theory and Tractice*, 17(2), 173-185.
- Erdoğan, O. (2013).** İlköğretim öğretmenlerinin öz yeterlilik ve başarı algılarında yordayıcı olarak akademik iyimserlik, umut ve mesleki haz. Yayımlanmamış yüksek lisans tezi. Gazi Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- Erdoğan, O. (2018).** Okul Yöneticileri ve Öğretmenlerin Yaşadıkları Etik İkilemler: Nedenler ve Baş Etme Stratejileri. Doktora Tezi. Gazi Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara
- Hoy, W. K. & Tarter, C. J. (2011).** Positive psychology and educational administration: An optimistic research agenda, *Educational Administration Quarterly*, Vol.47, No.1, pp. 427- 447.
- Josephson, M., & Vingard, M. (2007).** Zest for work? Assessment of enthusiasm and satisfaction with the present work situation and health – A 1.5-year follow-up study. *Work*, 29, 225-231
- Gözütok, F. D. (1999).** Öğretmenlerin etik davranışları. *Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi Dergisi*, 32 (1-2), 83-99.
- Karaçam, A. (2016).** Beden Eğitimi Öğretmenlerinin Başarı Algılarında Yordayıcı Olarak Akademik İyimserlik, Psikolojik İyi Oluş ve Fiziksel Saygı. Doktora Tezi. Gazi Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara
- Karaçam, A., Pulur, A., & Adıgüzel, S. N. (2017).** Beden Eğitimi Öğretmenlerinin Mesleki Haz Ve Fiziksel Öz Saygı Düzeyleri Arasındaki İlişkinin İncelenmesi, *Ömer Halisdemir Üniversitesi Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi*, Sayı.11, No.2, Sayfa.278-287.

- Kidder, R. M. (1995).** How good people make tough choices. New York: Morrow.
- Kutlu, H. A. (2006).** Muhasebe Meslek Mensupları ve Çalışanlarının Etik İkilemleri: Kars Ve Erzurum İllerinde Bir Araştırma. *Ankara Üniversitesi SBF Dergisi*, Sayı.63, No.2, Sayfa.143-170.
- Koç, K. (2010).** Etik boyutlarıyla öğretmenlik. *Çağdaş Eğitim Dergisi*, Sayı. 35, No.373, Sayfa 13-20.
- Luckovski, J. A. (1997).** A virtue-centered approach to ethics education. *Journal Of Teacher Education*,. 48 (4), 264-271.
- Lent, R. W., & Brown, S. D. (2006).** Integrating person and situation perspectives on work satisfaction: A social-cognitive view. *Journal of vocational behavior*, 69(2), 236-247.
- Lent, R. W., Nota, L., Soresi, S., Ginevra, M. C., Duffy, R. D., & Brown, S. D. (2011).** Predicting the job and life satisfaction of Italian teachers: Test of a social cognitive model. *Journal of Vocational Behavior*, 79(1), 91-97.
- Milli Eğitim Bakanlığı (2015).** Beden eğitimi öğretmenleri özel alan yeterlilikleri. (2015, Mart 20) sayfasından erişilmiştir
- Sezgin, F., & Erdogan, O. (2015).** Academic optimism, hope and zest for work as predictors of teacher self-efficacy and perceived success. *Educational Sciences: Theory & Practice*, 15(1), 7- 19
- Shapira-Lishchinsky, O. (2009).** Towards professionalism: Ethical perspectives of Israeli teachers. *European Journal of Teacher Education*, 32(4), 473-487.
- Shapira-Lishchinsky, O. (2011).** Teachers' critical incidents: Ethical dilemmas in teaching practice. *Teaching and teacher education*, 27(3), 648-656.
- Park, N., Peterson, C. & Seligman, M. E. P. (2004).** Strengths of character and well-being, *Journal of Social and Clinical Psychology*, No.23, pp.603-619.
- Tamer, K., Pulur, A. (2001).** Beden Eğitimi ve Sporda Öğretim Yöntemleri. Ankara: Ada
- Thomas, S., & Coral, L. A. (1982).** Negligence And The Physical Education Teacher. *Legal Procedures And Guidelines Physical Educator*. USA.
- Utlı, N. (2016).** Hastane Ortamında Hemşirelerin Etik Yaklaşımı ve Etik İkilemler, *İstanbul Aydın Üniversitesi Dergisi*, No.29, sayfa.17-35.
- Weinstein, N., & Ryan, R. M. (2009).** Vitality. In S. J. Lopez (Eds.), *The encyclopedia of positive psychology* (pp. 1023-1025). Singapore: Blackwell.
- Yetim, A. (2005).** Sosyoloji ve Spor. İstanbul: Morpa Kültür Yayınları.
- Yıldız, E. (2016).** Öğretmenlerin meslek etik ilkelerine uygun davranma algılarının işe yabancılaşma yaşam doyumu ve bazı değişkenler açısından incelenmesi, *Yüksek Lisans Tezi*. Ahi Evran Üniversitesi, Kırşehir.

Extended Summary

Introduction

Ethics is one of the integral parts of the teaching profession. Ethical dilemma arises when there are two or more undesirable options in any situation. Teachers are faced with many ethical dilemmas and decisions in their business lives, and many people can be directly or indirectly affected by the decisions taken and they try to overcome them.

The concept of professional pleasure derives from the concept of pleasure in life and means the degree of enthusiasm and satisfaction from the current working situation. In short, professional pleasure; It is expressed as satisfaction with the profession and desired results. Teachers can feel pleasure in their professional lives to the extent that they can meet their needs, and thus they can look at their profession and business life more positively. The ethical dilemmas experienced in this respect affect the professional pleasure of physical education and sports teachers.

This study was carried out in order to determine how the ethical dilemmas experienced by physical education and sports teachers working in Küçükçekmece district affect their professional pleasure according to some demographic characteristics.

Method

This research, which aims to examine the effect of ethical dilemmas experienced by physical education and sports teachers on their professional pleasure levels, is a descriptive research in scanning model.

The universe of the research consists of the physical education and sports teachers working in Küçükçekmece District of Istanbul Province in the 2019-2020 academic year. The sample of the study consists of 142 physical education and sports teachers, 35% (n: 50) female and 65% (n: 92) male, working under the Ministry of National Education in Istanbul Province Küçükçekmece District, which was selected with the accessible sampling method.

In the study, the "Ethical Dilemma Scale in Schools (EDSS)" developed by Erdoğan (2018) in order to measure the ethical dilemmas experienced by physical education and sports teachers in schools and the "Occupational Pleasure Scale" developed by Erdoğan (2013) to measure the pleasure of physical education and sports teachers in their profession used. The analysis of the data was done in SPSS 21 program.

In order to determine the relationship between the ages and seniority of physical education and sports teachers, ethical dilemma and professional pleasure levels, Pearson moments multiplication correlation coefficient was used, and the t-test was used to compare the levels of ethical dilemma and professional pleasure in terms of gender and the level of the institution. Significance level was taken as $p < .05$.

Findings

When the relationship between the ages and seniority of the physical education and sports teachers and the ethical dilemma and professional pleasure levels is examined, a negative and significant relationship is observed between the ethical dilemmas of physical education and sports teachers and their professional pleasure levels. ($r = -.27, -.18, -.18, -.31, -.24, p < .05$). It was observed that there was no significant relationship between the ethical dilemmas and professional pleasure

levels of the physical education and sports teachers and their ages and seniority ($p > .05$).

When the ethical dilemmas of physical education and sports teachers and the T-Test results of professional pleasure levels by gender were examined, it was seen that the ethical dilemmas and professional pleasure levels of physical education and sports teachers did not differ significantly according to gender ($p > .05$).

When the ethical dilemmas of physical education and sports teachers and the t-Test results of the professional pleasure levels according to the School Level of Study were examined, it was seen that the ethical dilemmas and professional pleasure levels of physical education and sports teachers did not differ significantly according to the school level they were studied ($p > .05$).

Discussion and Results

As a result, the increase in the level of professional pleasure of physical education and sports teachers causes the decrease in ethical dilemmas, and the increase in ethical dilemmas causes a decrease in the pleasure from the profession.

How to cite: Ozivgen, H., Karacam, A. (2020). Examining The Relationship Between Physical Education and Sports Teachers' Ethical Dilemmas and Their Zest for Work: The Case of Kucukcekmece. *Journal of Sport and Recreation Researches*, 2(2), 14-25.